

Dział Jakości Kształcenia - Biuro Oceny Jakości Kształcenia

Ocena prowadzących zajęcia na Uniwersytecie Medycznym w Lublinie 2015/2016

I Wydział Lekarski z Oddziałem Stomatologicznym

Kwiecień
2017

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Problematyka badań.....	3
1.1 Przedmiot i cel badania	3
1.2 Problematyka badawcza	3
2. Udział studentów w ocenie zajęć dydaktycznych	4
3. Ogólna ocena procesu dydaktycznego na UM w Lublinie	10
4. Ocena dydaktyki na poszczególnych Wydziałach UM w Lublinie	11
4.1 I Wydział Lekarski z Oddziałem Stomatologicznym.....	13
Ogólna ocena kształcenia na Wydziale	13
Kierunek Lekarski.....	14
Kierunek Lekarsko-Dentystyczny.....	19
Higiena stomatologiczna	24
Techniki dentystyczne	25
Kwestionariusz ankiety.....	28
Aneks 29	

Wstęp

1. Problematyka badań

1.1 Przedmiot i cel badania

Przedmiotem badania była ocena jakości kształcenia w aspekcie oceny pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w roku akademickim 2015/2016. Ocena prowadzących zajęcia jest jednym z zasadniczych elementów Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia na UM w Lublinie. Zarówno przygotowanie merytoryczne nauczycieli jak i umiejętność dzielenia się wiedzą są niezbędne do tego, by proces dydaktyczny przebiegał sprawnie i efektywnie. Coraz częściej wskazuje się, że w wyniku coraz szybszego upowszechnienia się nowych technologii następują zmiany o charakterze społeczno-kulturowym zwłaszcza dotyczące młodego pokolenia. W związku z tym zmieniają się również potrzeby i oczekiwania studentów w zakresie edukacji i stosowanych w jej ramach metod dydaktycznych. Jednym ze źródeł informacji na temat skuteczności stosowanych metod jest opinia samych studentów. Dzięki temu uzyskujemy wiedzę na temat odbioru przekazywanych treści oraz ewentualnych problemów w tym zakresie. Jest to jeden ze sposobów oceny procesu kształcenia na UM w Lublinie i pomaga w podejmowaniu decyzji na temat doskonaleniu warsztatu dydaktycznego nauczycieli oraz jest źródłem inspiracji do wprowadzanych udoskonaleń i innowacji w zakresie dydaktyki. Ponadto uczestnictwo studentów w badaniu przyczyni się do tworzenia kultury jakości na naszej Uczelni, stwarzając możliwość współtworzenia wysokich standardów kształcenia.

1.2 Problematyka badawcza

Głównym problemem badawczym jest jakość dydaktyki na naszej Uczelni. W szczególności zwrócono uwagę na zaangażowanie i przygotowanie osób prowadzących zajęcia dydaktyczne. Badanie realizowano za pomocą elektronicznego modułu ankietyzacji w systemie Wirtualna Uczelnia. Kwestionariusz ankiety zawierał sześć pytań, z których każde stanowiło osobne kryterium oceny zajęć (dotyczyło osobnego aspektu dydaktyki). W pytaniu o „dostępność nauczyciela dla studentów w czasie zajęć oraz konsultacji” dodano opcję „Trudno powiedzieć” co umożliwiło pomijanie w średniej respondentów, którzy nie korzystali z tej formy kontaktu z prowadzącym.

Respondenci każdy aspekt oceniali posługując się pięciostopniową skalą, w której 1 stanowiło ocenę najniższą a 5 najwyższą. Ponadto stworzono możliwość uzasadnienia swojej oceny w miejscu ankiety przewidzianym na dodatkowe komentarze i sugestie. Kryteria oceny stosowane w roku akademickim 2015/2016 przedstawiono poniżej.

1. Punktualność nauczyciela i efektywność wykorzystywania czasu podczas zajęć
2. Przygotowanie merytoryczne nauczyciela do zajęć
3. Umiejętność skutecznego przekazywania wiedzy przez nauczyciela
4. Sprawiedliwość sposobu przyznawania zaliczenia przedmiotu przez nauczyciela

5. Umiejętność budowanie przez nauczyciela relacji ze studentami sprzyjających zaangażowaniu i aktywności
6. Dostępność nauczyciela dla studentów w czasie zajęć oraz konsultacji

2. Udział studentów w ocenie zajęć dydaktycznych

Charakterystyka wskaźników frekwencji w badaniu

Moduł w systemie Wirtualna Uczelnia służący ankietyzacji nie umożliwia określenia ogólnej liczby i odsetka studentów, którzy wzięli udział w badaniu oceny prowadzących zajęć w danym roku akademickim. Jest to możliwe jedynie na poziomie pojedynczych zajęć. Do określenia rzetelności wyników oceny nauczycieli akademickich na poziomie globalnym posłużono się dwoma pośrednimi wskaźnikami frekwencji studentów w badaniu, takimi jak: **odsetek wypełnionych ankiet** oraz **odsetek ocenionych zajęć dydaktycznych**. Pierwszy z nich jest stosunkiem wszystkich ankiet wygenerowanych studentom w danym roku akademickim do liczby ankiet przez nich wypełnionych. Liczba ankiet wygenerowanych stanowi iloczyn liczby osób studiujących w danym roku akademickim oraz liczby zajęć dydaktycznych, w których uczestniczyli studenci.

Drugi wskaźnik frekwencji jest uzupełnieniem pierwszego i pozwala na ocenę tego, jaki odsetek spośród wszystkich zajęć dydaktycznych realizowanych w danym roku akademickim został poddany ocenie. Za zajęcia nieocenione uznawano te, których nie ocenił ani jeden student.

Dzięki przyjętym wskaźnikom możemy ocenić, jaki odsetek zajęć udało się ocenić oraz na ile uzyskane oceny można uznać za rzetelne (porównując odsetek wypełnionych ankiet). Dzięki temu nie ma konieczności określania rzeczywistej liczby studentów biorących udział w akcji ankietowej, gdyż informacja taka z założenia nie jest adekwatna do specyfiki badania, polegającego na tym, że każdy student uczestniczy w badaniu tyle razy, ilu zajęć dydaktycznych był uczestnikiem. Oszacowanie takiego wskaźnika byłoby zatem zbyt czasochłonne a jego wartość informacyjna niewielka.

Frekwencja w badaniu

Do roku 2013/2014 liczba ankiet wygenerowanych ciągle rosła, a dzięki ciągłemu doskonaleniu procesu ankietyzacji oraz jej promocji wśród studentów osiągnięto również najwyższy odsetek ankiet wypełnionych. W roku 2014/2015 liczba wygenerowanych ankiet została utrzymana na podobnym poziomie co w dwóch poprzednich edycjach badania. Liczba wypełnionych ankiet spadła o ponad 10 punktów procentowych, w porównaniu z poprzednią edycją badania, co zaowocowało frekwencją na poziomie 18,02%. W roku 2015/2016, pomimo działań promujących ankietyzację, w tym wydania Informatora „Jakość kształcenia”, w którym podjęto temat użyteczności ankietyzacji w procesie kształcenia i jej anonimowości, nastąpił dalszy spadek frekwencji do poziomu 12,56%. Podjęto konsultacje z przedstawicielami organizacji studenckich, by dowiedzieć się co mogło wpłynąć na taki spadek frekwencji w badaniu. Z uzyskanych informacji wynika, że liczba ankiet na indywidualnych kontaktach w module Wirtualna Uczelnia jest zbyt duża. Studenci na spotkaniu postulowali o zmniejszenie liczby ankiet do około 20-30 w semestrze. Zwrócono także uwagę na ankietę, które są przeprowadzane

przez nauczycieli akademickich w trakcie zajęć. W styczniu 2017 roku odbyło się spotkanie Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, na którym głównym punktem dyskusji była niska frekwencja w badaniach ewaluacyjnych. Podjęto kroki w celu poprawy tej sytuacji.

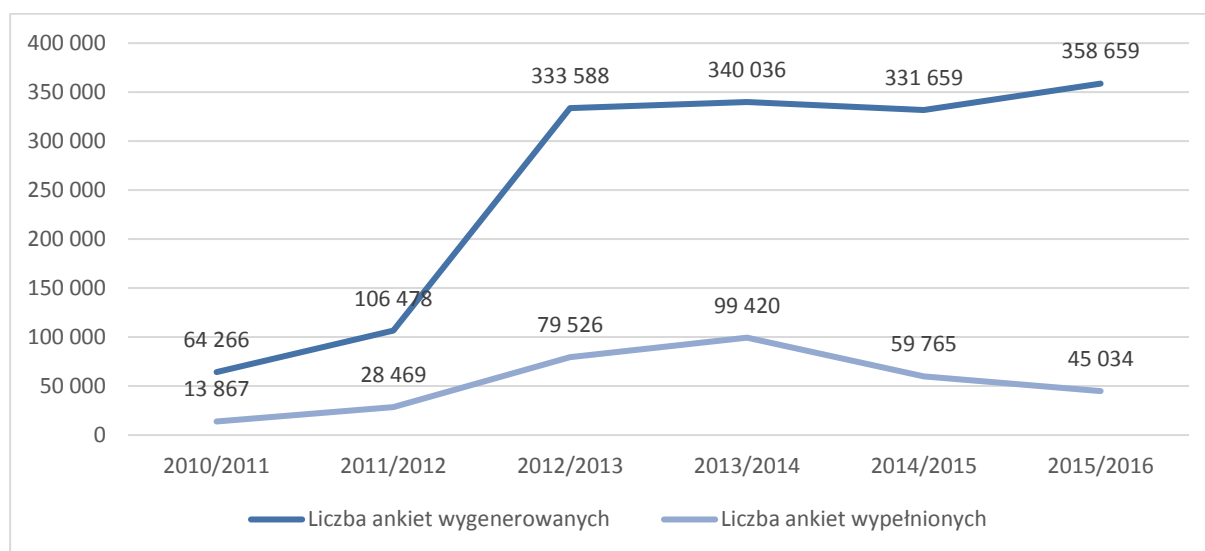
Tabela 1 zawiera dane o frekwencji w poszczególnych edycjach badania.

Tabela 1 Frekwencja w ocenie zajęć dydaktycznych w latach 2010-2016

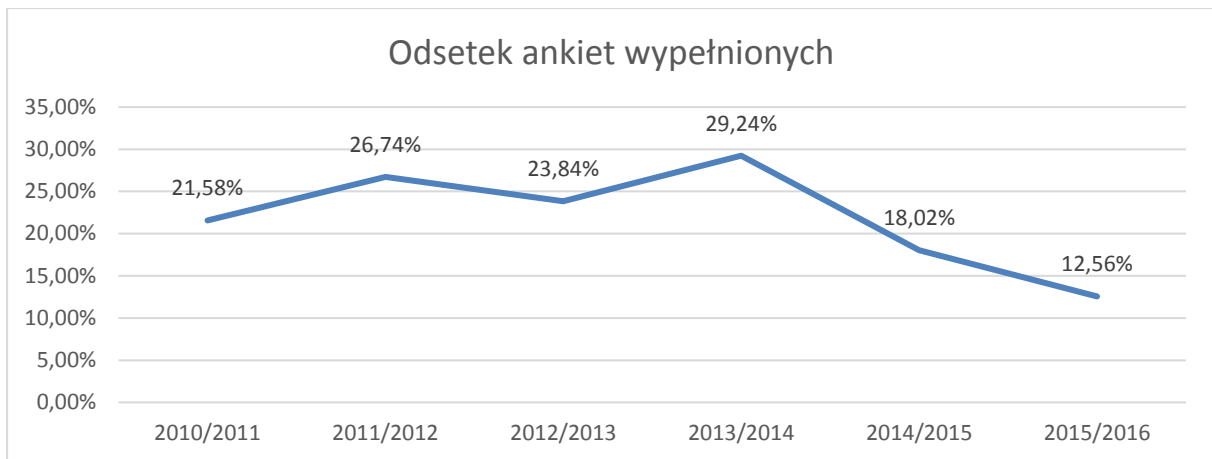
Rok akademicki	Liczba ankiet wygenerowanych	Liczba ankiet wypełnionych	Odsetek ankiet wypełnionych
2010/2011	64 266	13 867	21,58 %
2011/2012	106 478	28 469	26,74 %
2012/2013	333 588	79 526	23,84 %
2013/2014	340 036	99 420	29,24 %
2014/2015	331 659	59 765	18,02 %
2015/2016	358 659	45 034	12,56 %

Wykres 1 przedstawia skalę zmian, jaka nastąpiła w ostatnich latach pod względem ilości ankiet przeznaczonych do wypełnienia przez studentów (wygenerowanych z systemu) oraz liczby wypełnionych ankiet.

Wykres1. Zmiana skali procesu ankietyzacji od roku 2010/2011

Liczba ankiet wygenerowanych w edycji badania 2015/2016 została utrzymana na podobnym poziomie, co w roku poprzednim. Odsetek ankiet wypełnionych spadł, w porównaniu z poprzednią edycją badania, o ponad 5 punktów procentowych i kształtuje się na poziomie **12,56%**. Przedmiotową zmianę zobrazowano na Wykresie 2.

Wykres 2. Zmiana odsetka wypełnionych ankiet w latach 2010-2016

Analizując wyniki stwierdzono duże zróżnicowanie uczestnictwa studentów w badaniu ze względu na poszczególne kierunki kształcenia. Najwyższy odsetek ankiet wypełnionych zanotowano na kierunkach takich jak *Higiena stomatologiczna* (65,25%), *Biomedycyna* (36,32%), *Fizjoterapia I stopnia* (36,06%). Na pozostałych kierunkach frekwencja nie przekraczała 30%. Na pięciu kierunkach frekwencja przekroczyła 20%. Frekwencję poniżej 10% zanotowano na sześciu kierunkach, takich jak: *Fizjoterapia II stopnia* (5,92%), *Zdrowie publiczne II stopnia* (6,07%), *kierunek Lekarski na II Wydziale Lekarskim* (6,47%), *Położnictwo II stopnia* (7,76%), *kierunek Lekarski na I Wydziale Lekarskim* (8%), *Pielęgniarstwo II stopnia* (8,24%). Szczegółową analizę frekwencji według kierunku studiów przedstawia Tabela 2.

Tabela 2. Frekwencja studentów w badaniu ze względu na kierunek studiów i tryb studiowania.

Kierunek	Stacjonarne			Niestacjonarne			Frekwencja ogółem		
	Wygenerowano	Wypełniono	%	Wygenerowano	Wypełniono	%	Wygenerowano	Wypełniono	%
Analityka medyczna	6973	1369	19,63%				6973	1369	19,63%
Biomedycyna	1828	664	36,32%				1828	664	36,32%
Dietetyka	4816	549	11,40%				4816	549	11,40%
Elektrodiagnostyka I	4793	1239	25,85%				4793	1239	25,85%
Elektrodiagnostyka II	1503	213	14,17%				1503	213	14,17%
Farmacja	28461	4519	15,88%	597	105	17,59%	29058	4624	15,91%
Fizjoterapia I	12769	4604	36,06%				12769	4604	36,06%
Fizjoterapia II	10294	609	5,92%				10294	609	5,92%
Higiena stomatologiczna	774	505	65,25%				774	505	65,25%
Kosmetologia I° WF	3623	769	21,23%				3623	769	21,23%
Kosmetologia II° WF	2271	319	14,05%				2271	319	14,05%
Lekarski I Wydział	69333	5397	7,78%	16878	1497	8,87%	86211	6894	8,00%
Lekarski II Wydział	69206	4252	6,14%	17320	1344	7,76%	86526	5596	6,47%
Lekarsko-dentystyczny	20532	3671	17,88%	5105	772	15,12%	25637	4443	17,33%
Pielęgniarstwo I	26192	4131	15,77%				26192	4131	15,77%
Pielęgniarstwo II	14471	1193	8,24%				14471	1193	8,24%
Położnictwo I	14320	2897	20,23%				14320	2897	20,23%
Położnictwo II	4487	348	7,76%				4487	348	7,76%
Ratownictwo Medyczne	7801	2068	26,51%				7801	2068	26,51%
Techniki Dentystyczne	3114	693	22,25%				3114	693	22,25%
Zdrowie Publiczne I	5280	948	17,95%				5280	948	17,95%
Zdrowie Publiczne II	5918	359	6,07%				5918	359	6,07%
RAZEM:	318759	41316	12,96%	39900	3718	9,32%	358659	45034	12,56%

Frekwencja ogólna w badaniu w roku akademickim 2015/2016 wyniosła **12,56%**. Na studiach stacjonarnych odsetek wypełnionych ankiet wyniósł **12,96%**, a na studiach niestacjonarnych **9,32%**. Wśród kierunków realizowanych w trybie stacjonarnym zaobserwowano duże odchylenie od wartości średniej. Odsetek ankiet wypełnionych wahał się od 5,92% do 65,25%. Na studiach stacjonarnych odnotowano przypadek kierunku *Fizjoterapia II stopnia*, w którym odsetek ankiet wypełnionych był najniższy i wyniósł **5,92%** oraz przypadek kierunku *Higiena stomatologiczna*, w którym odsetek ankiet wypełnionych był najwyższy i wyniósł **65,25%**.

W porównaniu z poprzednią edycją badania odnotowano spadek odsetka wypełnionych ankiet na 16 kierunkach. Szczególnie wysoki spadek frekwencji odnotowano na kierunkach takich jak: *Analityka medyczna* (spadek o 30,51 pkt procentowych), *Techniki dentystyczne* (spadek o 27,83 pkt procentowych), *Pielęgniarstwo I stopnia* (spadek o 15,33 pkt procentowych), *Kosmetologia I stopnia* (spadek o 14,11 pkt procentowych), *Położnictwo I stopnia* (spadek o 14,01 pkt procentowych) oraz *Dietetyka* (spadek o 12,97 pkt procentowych).

Jedynie na 4 kierunkach odnotowano wzrost odsetka wypełnionych ankiet. Najwyższy wzrost frekwencji wystąpił na kierunku *Fizjoterapia I stopnia* (wzrost o 14,49 punktów procentowych). Szczegółową analizę frekwencji w/g kierunków studiów i poprzednich edycji badania zawarto w Tabeli 3.

Tabela 3. Frekwencja w badaniu na poszczególnych kierunkach w latach 2013-2016

	Frekwencja w roku 2013/2014	Frekwencja w roku 2014/2015	Frekwencja w roku 2015/2016	Zmiana frekwencji w stosunku do roku 2014/2015
Analityka Medyczna	32,17	50,14	19,63	-30,51
Biomedycyna	-	-	36,32	-
Dietetyka	43,3	24,37	11,40	-12,97
Elektroradiologia I	26,86	29,18	25,85	-3,33
Elektroradiologia II	-	-	14,17	-
Farmacja	21,86	12,88	15,91	3,03
Fizjoterapia I	24,77	21,57	36,06	14,49
Fizjoterapia II	45,67	10,79	5,92	-4,87
Higiena stomatologiczna	-	-	65,25	-
Kosmetologia I° WF	69,78	35,34	21,23	-14,11
Kosmetologia II° WF	60,47	14,83	14,05	-0,78
Lekarski I wydział	25,26	14,09	8,00	-6,09
Lekarski II wydział	35,91	11,15	6,47	-4,68
Lekarsko-dentystyczny	21,72	20,86	17,33	-3,53
Pielęgniarstwo I	21,4	31,1	15,77	-15,33
Pielęgniarstwo II	28,75	11,99	8,24	-3,75
Położnictwo I	16,48	34,24	20,23	-14,01
Położnictwo II	33,91	16,27	7,76	-8,51
Ratownictwo Medyczne	30,79	24,02	26,51	2,49
Techniki Dentystyczne	36,88	50,08	22,25	-27,83
Zdrowie Publiczne I	24,05	17,31	17,95	0,64
Zdrowie Publiczne II	44,32	11,54	6,07	-5,47
RAZEM:	29,24	18,02	12,56	-5,46

Drugi wskaźnik frekwencji w badaniu informuje o odsetku zajęć dydaktycznych ocenionych przez studentów w roku akademickim 2015/2016. Studenci oceniali nauczycieli akademickich podczas każdego z prowadzonych zajęć i dlatego w raporcie przedstawiono osobno ocenę nauczyciela za każde zajęcie, które realizował.

Z danych wynika, że większość zajęć dydaktycznych oraz nauczycieli je prowadzących została oceniona. Na poziomie całej Uczelni oceniono **67%** zajęć dydaktycznych. Porównując poszczególne kierunki najgorzej wypada kierunek *Lekarski* na obu Wydziałach. Odpowiednio na I Wydziale oceniono 52,89% zajęć dydaktycznych, a na II Wydziale 55,13%. Szczególnie niski poziom ocenionych zajęć

wystąpił na kierunku *Farmacja* na studiach niestacjonarnych (22,44%). Poniżej 75% zajęć dydaktycznych oceniono także na kierunkach (licząc ogółem studia niestacjonarne i stacjonarne): *Lekarsko-dentystyczny* (69,59%), *Farmacja* (65,35%), *Położnictwo II stopnia* (74,05%). Na pozostałych kierunkach sytuacja wygląda zadowalająco, gdyż wszystkie zajęcia zostały ocenione w ponad 75%. Wskaźnik 100% ocenionych zajęć dydaktycznych został osiągnięty w przypadku jednego kierunku. Była to *Higiena stomatologiczna*. Odsetek zajęć dydaktycznych ocenionych w roku akademickim 2015/2016 z podziałem na kierunek studiów zawiera Tabela 4.

Tabela 4. Odsetek zajęć dydaktycznych ocenionych w roku akademickim 2015/2016

Kierunek	Stacjonarne			Niestacjonarne			Ogółem		
	Liczba zajęć	Zajęcia ocenione	%	Liczba zajęć	Zajęcia ocenione	%	Liczba zajęć	Zajęcia ocenione	%
Analityka medyczna	302	253	83,77%				302	253	83,77%
Biomedycyna	124	121	97,58%				124	121	97,58%
Dietetyka	232	204	87,93%				232	204	87,93%
Elektrodiagnostyka I	257	233	90,66%				257	233	90,66%
Elektrodiagnostyka II	124	104	83,87%				124	104	83,87%
Farmacja	704	527	74,86%	156	35	22,44%	860	562	65,35%
Fizjoterapia I	272	240	88,24%				272	240	88,24%
Fizjoterapia II	216	182	84,26%				216	182	84,26%
Higiena stomatologiczna	65	65	100%				65	65	100%
Kosmetologia I° WF	175	155	88,57%				175	155	88,57%
Kosmetologia II° WF	128	99	77,34%				128	99	77,34%
Lekarski I Wydział	2028	1135	55,97%	1188	638	53,70%	3216	1773	55,13%
Lekarski II Wydział	1981	1086	54,82%	1167	579	49,61%	3148	1665	52,89%
Lekarsko-dentystyczny	869	658	75,72%	499	294	58,92%	1368	952	69,59%
Pielęgniarstwo I	440	403	91,59%				440	403	91,59%
Pielęgniarstwo II	312	248	79,49%				312	248	79,49%
Położnictwo I	378	356	94,18%				378	356	94,18%
Położnictwo II	131	97	74,05%				131	97	74,05%
Ratownictwo Medyczne	321	265	82,55%				321	265	82,55%
Techniki Dentystyczne	170	146	85,88%				170	146	85,88%
Zdrowie Publiczne I	218	205	94,04%				218	205	94,04%
Zdrowie Publiczne II	125	116	92,80%				125	116	92,80%
RAZEM:	9572	6898	72,06%	3010	1546	51,36%	12582	8444	67,11%

3. Ogólna ocena procesu dydaktycznego na UM w Lublinie

Ogólna ocena procesu kształcenia na UM w Lublinie wynosi **4,61**¹. Została ona wyliczona ze wszystkich ocen wystawionych przez studentów nauczycielom akademickim realizującym zajęcia dydaktyczne w roku akademickim 2015/2016. Wszystkie pojedyncze oceny potraktowano tu łącznie, bez podziału na poszczególne kryteria oceny, kierunki i lata studiów.

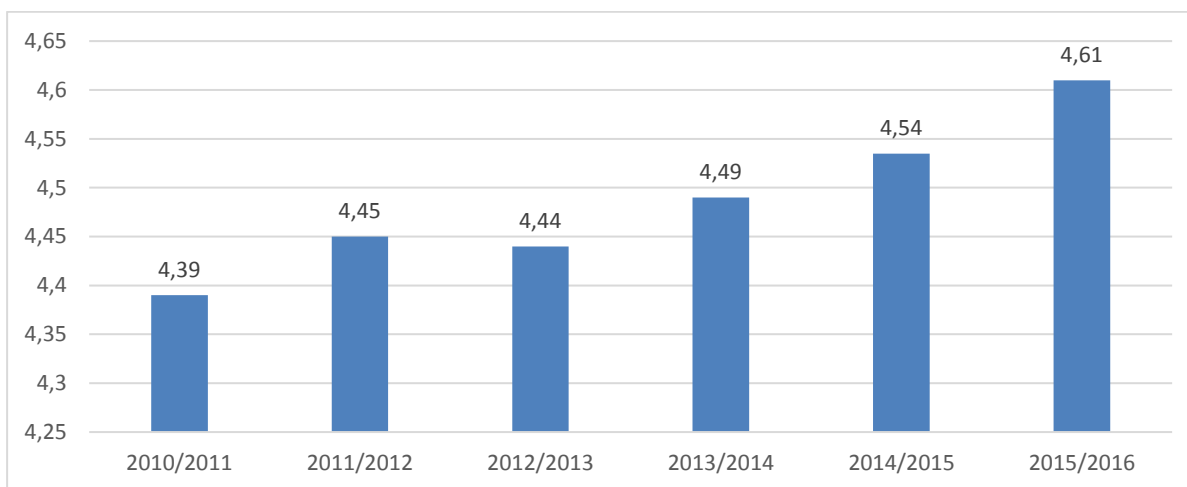
Uwzględniając w analizie ocen podział na semestry zauważono, że minimalnie wyżej oceniono zajęcia realizowane w semestrze letnim niż w semestrze zimowym. Tabela 5 zawiera oceny kształcenia w obu semestrach roku akademickiego 2015/2016.

Tabela 5. Ogólna ocena procesu kształcenia na UM w Lublinie w roku 2015/2016

	Semestr zimowy	Semestr letni	Ogółem
Średnia ocena	4,61	4,62	4,61

W stosunku do poprzedniej edycji badania ogólna ocena kształcenia na UM wzrosła. Choć wzrost ten jest stosunkowo niewielki i stanowi 0,07 to szczególnie w porównaniu z rokiem akademickim 2010/2011 jest to zmiana istotna. Dane zawarto na Wykresie 3.

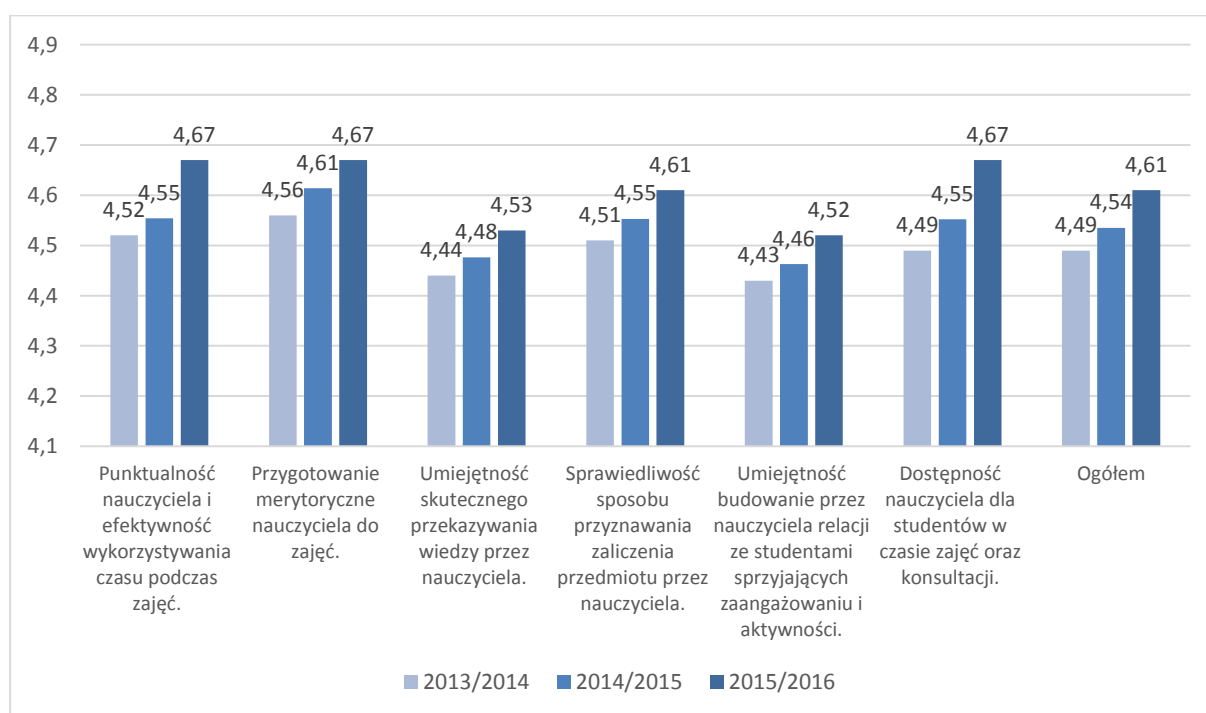
Wykres 3. Ogólna ocena dydaktyki na UM w latach 2011-2016

¹Średnia arytmetyczna wszystkich ocen wystawionych nauczycielom akademickim w roku akademickim 2014/2015.

Badania wykazały, że najlepiej ocenianymi aspektami kształcenia na UM Lublinie są: **przygotowanie merytoryczne nauczycieli do zajęć, punktualność nauczyciela i efektywność wykorzystywania czasu podczas zajęć oraz dostępność nauczyciela dla studentów w czasie zajęć oraz konsultacji**. Wszystkie te aspekty osiągnęły poziom **4,67** (na pięciostopniowej skali). Studenci wysoko oceniają stopień wiedzy nauczycieli akademickich jednak najniżej ocenione aspekty kształcenia związane z przekazywaniem tej wiedzy. Analizując dane z poprzednich lat należy zaznaczyć, że jest to tendencja występująca w każdej edycji badania. **Umiejętność skutecznego przekazywania wiedzy przez nauczyciela oraz umiejętność budowania relacji ze studentami sprzyjających zaangażowaniu i aktywności** zostały ocenione odpowiednio na **4,53** i **4,52** w pięciostopniowej skali. **Sprawiedliwość sposobu przyznawania zaliczenia** została oceniona, podobnie jak w poprzedniej edycji badania, w granicach średniej ogólnej. Oceny poszczególnych aspektów kształcenia w roku akademickim 2015/2016 zawiera Wykres 4.

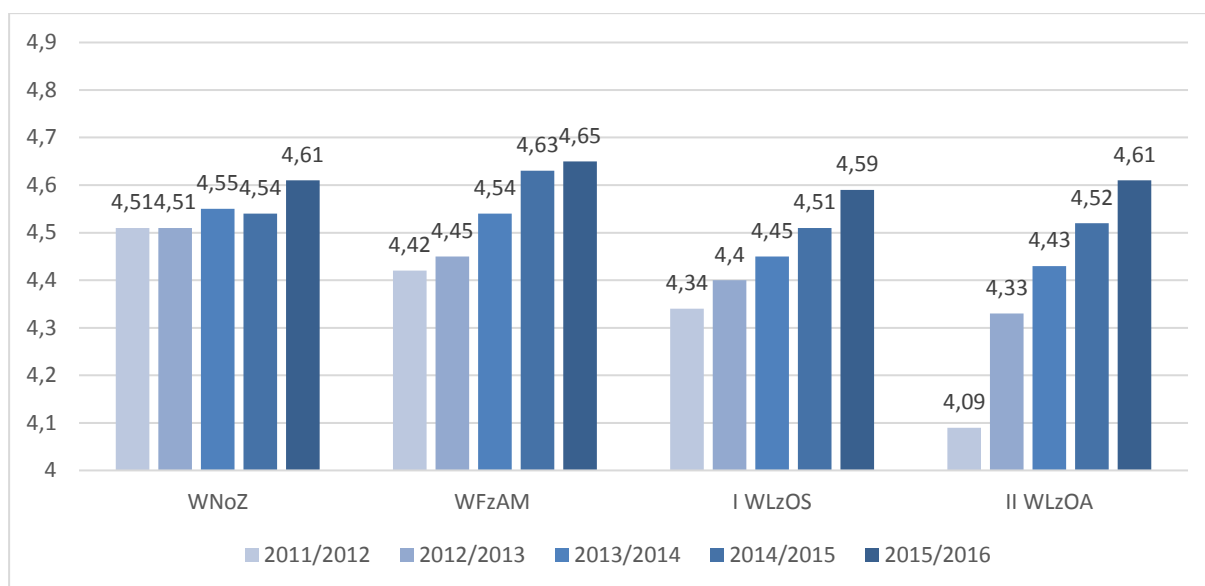
Wykres 4. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na UM w Lublinie w roku 2015/2016

4. Ocena dydaktyki na poszczególnych Wydziałach UM w Lublinie

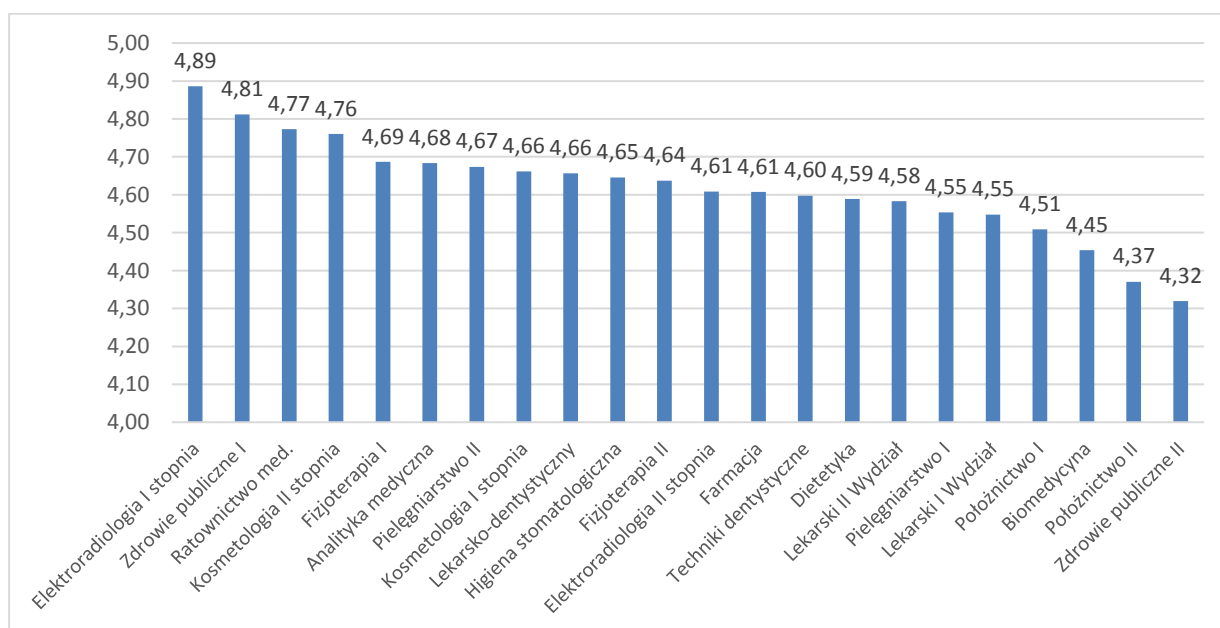
Średnie oceny kształcenia na poszczególnych Wydziałach różnią się nieznacznie między sobą. **Najniżej oceniony został I Wydział Lekarski z Oddziałem Anglojęzycznym (4,59). Najwyżej oceniony został Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Analityki Medycznej (4,65).** Wszystkie Wydziały odnotowały niewielki wzrost oceny kształcenia. W przypadku II Wydziału Lekarskiego był to wzrost rzędu 0,09, w przypadku I Wydziału Lekarskiego rzędu 0,08, w przypadku Wydziału Nauk o Zdrowiu rzędu 0,07. Niewielki wzrost nastąpił także na Wydziale Farmaceutycznym – 0,02. Widoczna jest więc systematyczna poprawa co świadczy o skuteczności systemu doskonalenia jakości kształcenia na naszej Uczelni. Wyniki zawiera Wykres 5.

Wykres 5. Ogólna ocena kształcenia na Wydziałach UM w Lublinie

Wykres 6 przedstawia zestawienie wszystkich objętych badaniem kierunków studiów prowadzonych na UM w Lublinie. Ranking stworzono dla celów porównawczych, jednak **należy zachować ostrożność podczas wyciągania na jego podstawie wniosków**. Wydaje się, że ocena kierunku bardziej odzwierciedla poziom oczekiwań studentów pod względem kształcenia, niż rzeczywistą jakość procesu dydaktycznego na każdym z kierunków. Prawdopodobnie kierunki ocenione najniżej nie spełniają oczekiwań studentów w pełni, gdyż oczekiwania te są bardzo wysokie. Najniżej ocenione zostały kierunki takie jak *Zdrowie publiczne II stopnia* (4,32), *Położnictwo II stopnia* (4,37) oraz *Biomedycyna* (4,45). Pozostałe kierunki oceniono powyżej wartości 4,5 (na pięciostopniowej skali). Najwyżej zostały ocenione kierunki takie jak *Elektrodiagnostyka I stopnia* oraz *Zdrowie publiczne I stopnia* (4,81). Przypadek tego drugiego kierunku jest wart podkreślenia, gdyż w poprzednich edycjach był to kierunek najniżej oceniany przez studentów.

Wykres 6. Ocena kształcenia na poszczególnych kierunkach w roku 2015/2016.

4.1 I Wydział Lekarski z Oddziałem Stomatologicznym

Ogólna ocena kształcenia na Wydziale

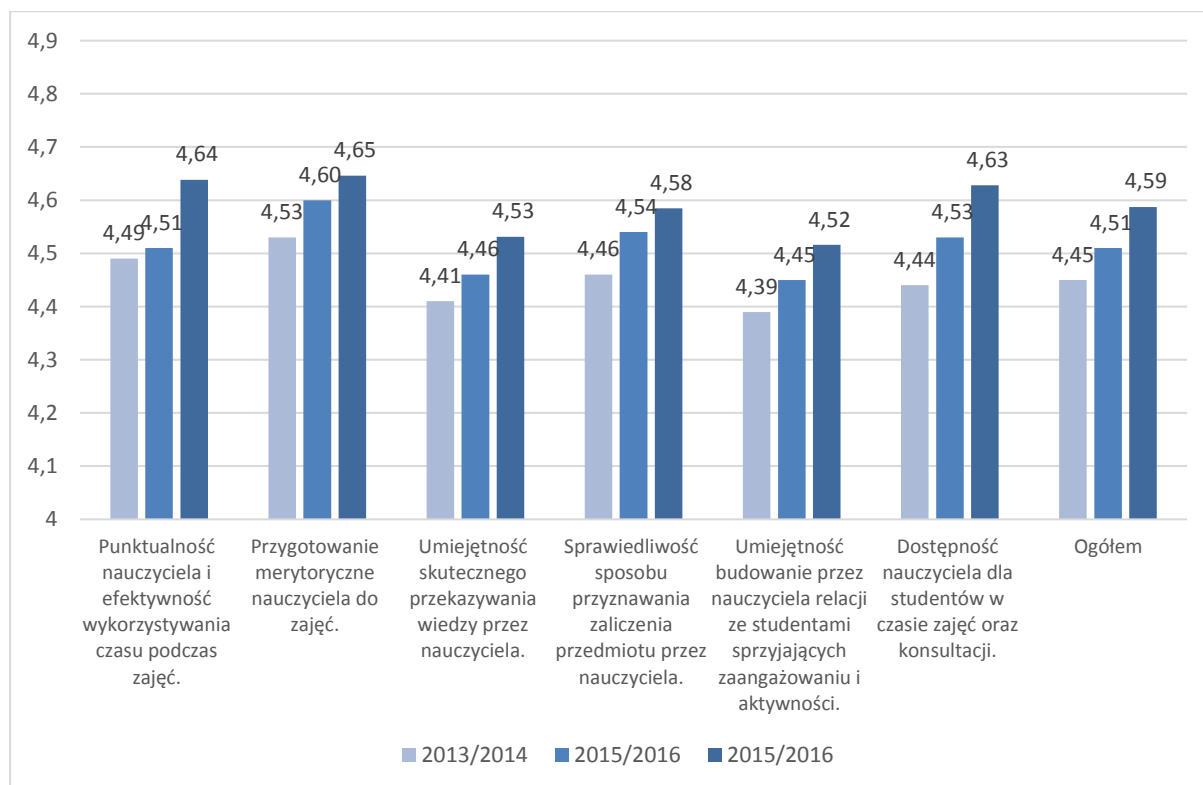
Na poziomie ogólnym (bez podziału na poszczególne kierunki kształcenia) I Wydział Lekarski z Oddziałem Stomatologicznym został oceniony na **4,59**, co jest oceną dość wysoką, gdyż w badaniu posłużono się pięciostopniową skalą ocen, jednak jest to najniżej oceniony wydział na UM w Lublinie (patrz Wykres 5). Należy zwrócić uwagę, że w większości osoby studiujące na I Wydziale to studenci kierunku *Lekarskiego* oraz *Lekarsko-dentystycznego*, których charakteryzuje wysoki poziom oczekiwań w stosunku do procesu kształcenia². W zestawieniu z poprzednią edycją zanotowano wzrost na poziomie ogólnym o **0,08**.

Najmocniejszą stroną kształcenia na Wydziale w opinii studentów, podobnie jak w roku poprzednim, jest **przygotowanie merytoryczne nauczycieli akademickich do zajęć (4,65)**.

Powyżej średniej ogólnej oceniono także takie aspekty jak oraz **dostępność nauczyciela dla studentów w czasie zajęć oraz konsultacji (4,63)** oraz **punktualność nauczyciela i efektywność wykorzystywania czasu podczas zajęć (4,64)**.

Najniżej, podobnie jak w latach ubiegłych, oceniono aspekty związane z **umiejętnością skutecznego przekazywania wiedzy (4,53)** oraz **umiejętnością budowania przez nauczyciela relacji ze studentami (4,52)**. Wszystkie aspekty kształcenia oceniono nieco wyżej niż w poprzedniej edycji badania. Wykres 7 przedstawia oceny poszczególnych aspektów kształcenia na I Wydziale Lekarskim z Oddziałem Stomatologicznym.

Wykres 7. Ocena I Wydziału Lekarskiego ze względu na poszczególne aspekty kształcenia

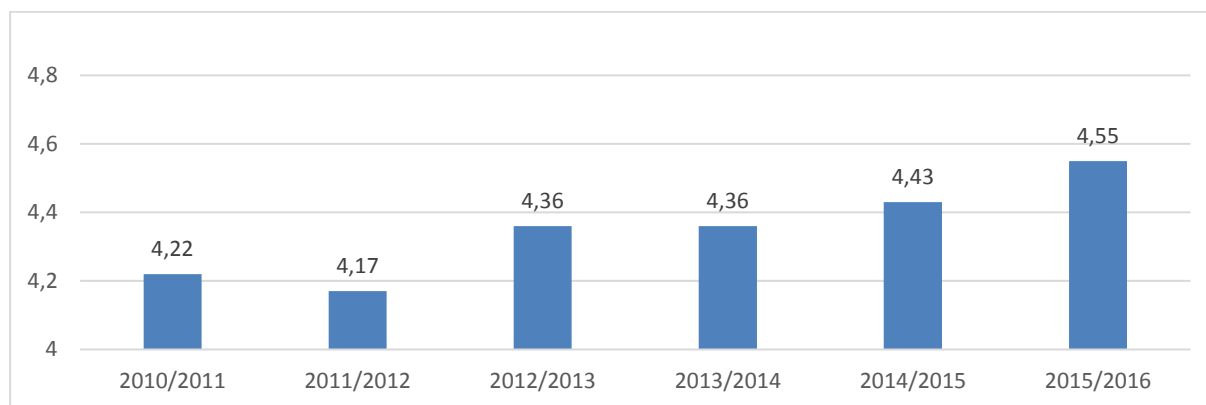
² Porównaj pozostałe raporty z badań ewaluacyjnych realizowanych na UM w Lublinie

W dalszej części Raportu poddano analizie ocenę kształcenia na poszczególnych kierunkach realizowanych na I Wydziale Lekarskim z Oddziałem Stomatologicznym. Poza oceną każdego aspektu na skali od 1 do 5, w analizie wyników badania uwzględniono również komentarze studentów, które pozwalają lepiej zrozumieć zdarzające się problemy, a także poznać potrzeby i oczekiwania w zakresie dydaktyki.

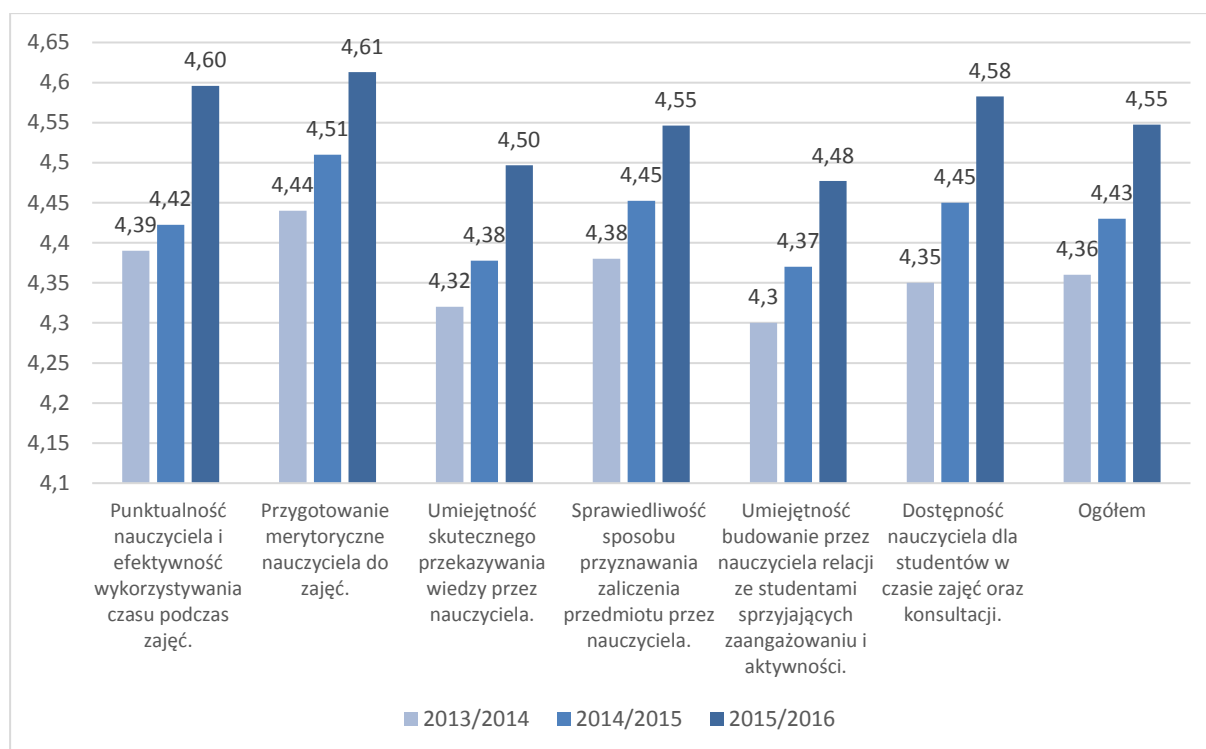
Kierunek Lekarski

Kierunek Lekarski na I Wydziale oceniono dość wysoko - **4,55**, co stawia ten kierunek na osiemnastej pozycji spośród wszystkich kierunków prowadzonych na UM (najwyżej oceniony kierunek osiągnął średnią ocenę 4,89. Porównaj Wykres 6). Świadczy to o wysokich oczekiwaniach studentów tego kierunku wobec procesu kształcenia. W porównaniu z poprzednim rokiem ocena uległa nieznacznej poprawie o 0,12 punkta w pięciostopniowej skali i jest najwyższa spośród dotychczasowych edycji badania. Trzeba jednak zaznaczyć, że frekwencja na tym kierunku w roku akademickim 2015/2016 wyniosła jedynie **8%** (patrz Tabela 4). Zmianę oceny kształcenia na kierunku Lekarskim I Wydziału przedstawiono na Wykresie 8.

Wykres 8. Zmiana oceny kształcenia na kierunku Lekarskim I Wydziału

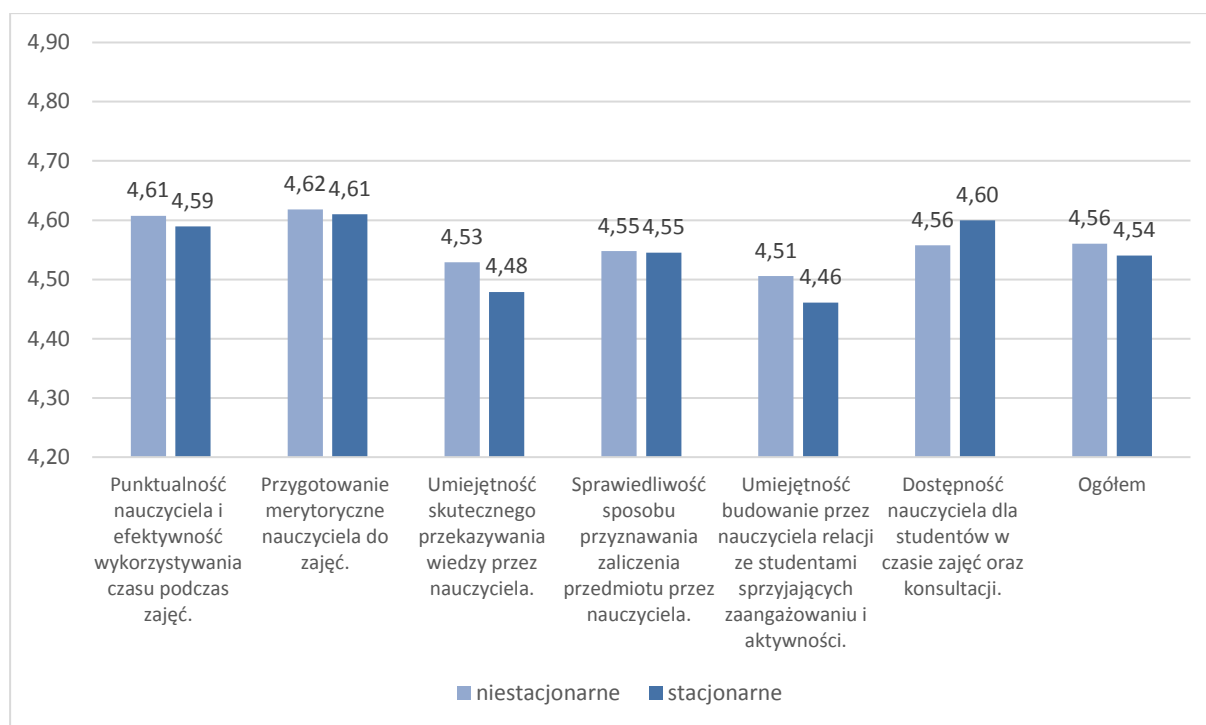

Analizując oceny wszystkich aspektów kształcenia na tym kierunku zauważono, że spośród nich studenci najwyżej oceniają **przygotowanie merytoryczne nauczyciela do zajęć**. Aspekt ten został oceniony na **4,61** i jest wyższy niż średnia ogólna kierunku o 0,06(4,55). Powyżej średniej oceniono także **dostępność nauczyciela dla studentów w czasie zajęć oraz konsultacji (4,58)** oraz **punktualność nauczyciela i efektywność wykorzystywania czasu podczas zajęć (4,60)**. W granicach średniej oceniono **sprawiedliwość sposobu przyznawania zaliczenia przedmiotu (4,55)**. Najniżej, podobnie jak w poprzedniej edycji badania, oceniono aspekty związane z **umiejętnością przekazywania wiedzy (4,50)** oraz **budowania przez nauczyciela relacji ze studentami (4,48)**. Wszystkie aspekty dotyczące kształcenia, w porównaniu z poprzednią edycją badania, zanotowały wzrost oceny (wzrost każdego z poszczególnych aspektów był wyższy niż 0,1). Najwyższy wzrost rzędu 0,18 odnotowano w przypadku czynnika związanego z punktualnością nauczyciela i efektywnością wykorzystywania czasu podczas zajęć. Wykres 9 przedstawia oceny każdego z ocenianych aspektów kształcenia na kierunku Lekarskim I Wydziału Lekarskiego w roku akademickim 2015/2016.

Wykres 9. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku Lekarskim I Wydziału

Analizując ocenę kształcenia z uwzględnieniem podziału studiów na ich formę nie wykazano znaczącej różnicy na poziomie ogólnym. Nieco wyżej oceniono studia niestacjonarne (4,56 do 4,54 na studiach stacjonarnych). Na studiach stacjonarnych wyżej niż na niestacjonarnych oceniano jedynie jeden aspekt kształcenia jakim była dostępność nauczyciela dla studentów w czasie zajęć oraz konsultacji. Różnice między ocenami na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych były nieznaczne, jednak warto przeanalizować ewentualne przyczyny takiej zależności, gdyż badania ankietowe nie dostarczyły informacji mogących ją wyjaśnić. Zestawienie ocen z uwzględnieniem formy studiów zawiera Wykres 10.

Wykres 10. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku Lekarskim I Wydziału według formy studiów

Analizując komentarze studentów stanowiące uzasadnienie przyznawanych nauczycielom ocen zauważono, że wysoka ocena najczęściej wynikała z dużego zaangażowania nauczyciela oraz odpowiedniego przygotowania do pracy dydaktycznej. Studenci szczególnie doceniali wysoki poziom przygotowania merytorycznego, umiejętne wykorzystywanie różnych metod dydaktycznych do poszczególnych zajęć, umiejętność zainteresowania studentów tematem zajęć oraz nowoczesnych narzędzi dydaktycznych np.: prezentacji multimedialnych wspierających proces przekazywania wiedzy. Szczególnie pozytywnie odbierane są zajęcia oparte o wykorzystywanie rozmaitych form dydaktycznych, w tym analizy przypadków i problemów (ang. Case Study, Problem Based Learning). Doceniane jest także rozszerzanie podstawowych informacji o rozmaite ciekawostki z praktyki lekarskiej. Szczególnie ważne jest przekazywanie wiedzy z uwzględnieniem najważniejszych zagadnień oraz najbardziej przydatnych, w praktyce lekarza, umiejętności. Studenci wskazują w komentarzach przykłady takich dobrych praktyk: „Bardzo obszerna wiedza, nowinki na temat leczenia, ciekawie prowadzone zajęcia. Przekazywanie wiedzy potrzebnej w praktyce, nie tylko teoria i suche fakty. Zajęcia były prowadzone w sposób bardzo ciekawy”, „Liczne pomoce naukowe - tabele pomagające w zapamiętywaniu terminów rozdawane przez nauczyciela na zajęciach. Ciekawe artykuły naukowe również omawiane na zajęciach”.

Ważnym elementem, mającym duży wpływ na ocenę nauczyciela jest proces weryfikacji efektów kształcenia. Z komentarzy studentów wynika, że przejrzystość kryteriów przyznawania zaliczeń, oczekiwań stawianych studentom oraz starannie przygotowane narzędzia służące weryfikacji wiedzy spotykają się ze szczególnym uznaniem studentów. Pozytywnie oceniano sytuacje, kiedy stawiano studentom wysokie wymagania podczas zaliczenia, jednak tylko wtedy, kiedy nauczyciel jasno określił swoje oczekiwania, a ocena była dokonywana na podstawie obiektywnych kryteriów.

Ważna jest, w opinii studentów, również umiejętność budowania przez nauczyciela odpowiednich relacji, sprzyjających zaangażowaniu studentów, cierpliwość nauczyciela podczas zajęć

oraz stworzenie studentom możliwości zadawania pytań w przypadku wątpliwości. Jak pisze jeden ze studentów: *„Mimo, że asystent posiada tytuł profesora nigdy nie dał nam odczuć, że jest od nas ważniejszy. traktował nas jak swoich przyszłych kolegów po fachu, z którymi może na równi porozmawiać na medyczne tematy. na zajęciach nie było żadnych stresowych sytuacji, zawsze mogliśmy liczyć na pomoc pana profesora”*.

Pozytywnie oceniano również nauczycieli, którzy przekazując wiedzę potrafili wskazać zagadnienia najważniejsze, oraz uporządkować wiedzę poprzez wskazywanie zagadnień podsumowujących każdy wykład.

Studenci doceniali również organizację pracy nauczyciela podczas zajęć, czyli: punktualność, efektywne wykorzystywanie czasu podczas zajęć, dostępność w ramach konsultacji oraz sprawny kontakt drogą mailową.

Z komentarzy studentów można jednak wywnioskować, że dosyć często występują przypadki niepunktualności oraz nieobecności podczas zajęć. Z negatywną oceną spotykały się również sytuacje częstej zmiany osoby prowadzącej zajęcia, co powodowało dezorganizację zajęć, powtarzanie tych samych treści i nieefektywne wykorzystywanie czasu przeznaczonego na dane zajęcia. Zdarzają się także przypadki, gdy z racji prowadzenia praktyki lekarskiej nauczyciel nie dotarł na zajęcia bądź realizował je w znacznie okrojonej formie.

Do czynników związanych z warsztatem dydaktycznym nauczyciela, które wpływały na niską oceną nauczyciela przez studentów należą przede wszystkim: 1) brak zaangażowania nauczyciela podczas zajęć, przejawiający się niechętnym odpowiadaniem na zadawane przez studentów pytania oraz ograniczaniem zajęć do odczytania treści prezentacji 2) nieprzygotowanie prowadzącego do zajęć, powodujące chaotyczne ich prowadzenie, utrudniające opanowanie i uporządkowanie przekazywanych treści, 3) brak umiejętności tworzenia odpowiedniej atmosfery, która sprzyjałaby zaangażowaniu studentów.

Nieskuteczną formą realizacji zajęć jest w opinii studentów opracowywanie poszczególnych tematów zajęć przez studentów i przedstawianie ich w formie prezentacji, co miało miejsce w kilku przypadkach. Często zdarzają się także sytuacje, gdy wykład oparty jest w głównej mierze na odczytaniu prezentacji. Prezentacje te w paru przypadkach były przeładowane treścią, która jest nieprzydatna w praktyce zawodu bądź opierały się na nieaktualnych danych.

Niezadowolenie powodowały również zdarzające się przypadki, złej organizacji procesu weryfikacji efektów kształcenia, np. kiedy poziom trudności testów przygotowywanych dla różnych grup w opinii studentów nie był równy oraz kiedy nauczyciel nie sprecyzował wymagań stawianych studentom podczas zaliczenia. Problemem w kilku przypadkach był także brak wglądu do prac zaliczeniowych. Studenci zgłaszają także zastrzeżenia co do problemów z usprawiedliwieniem nieobecności na zajęciach. Jeden ze studentów opisuje: *„Zero relacji - nauczyciele uważali siebie za panów i władców, nierzadko postępując niezgodnie z regulaminem uczelni: 1) Wymóg posiadania zwolnienia lekarskiego, co najmniej na 5 dni - krótsze nie były akceptowane, 2) Praktycznie do ostatnich ćwiczeń nie wiadomo było czy można było mieć jakąś nieobecność nieusprawiedliwioną (zgodnie z art. 21 regulaminu można)”*.

Wątpliwości budziły także sytuacje, kiedy dla studentów niejasne były kryteria, które były stosowane podczas przyznawania ocen oraz kiedy zajęcia ograniczały się do stawiania wymagań oraz sprawdzania wiedzy, bez wyjaśniania i tłumaczenia zagadnień. Zdarzały się również przypadki, kiedy zdaniem studentów zła organizacja egzaminu - jego czas i ogólny przebieg - wpływały na złe wyniki studentów.

Z niezadowoleniem studentów spotkały się także zajęcia, podczas których wbrew założonym efektom kształcenia, nie położono wystarczającego nacisku na kształtowanie umiejętności praktycznych np. zbyt mało zajęć na sali operacyjnej, zbyt mało kontaktu z pacjentem.

Wnioski i rekomendacje

- ⇒ Kierunek *Lekarski* I Wydziału oceniono pozytywnie. Ogólna ocena kształcenia wyniosła **4,55** na pięciostopniowej skali i była najwyższa spośród dotychczasowych edycji badania.
- ⇒ Dążąc do podniesienia jakości kształcenia na kierunku *Lekarskim* należy rozpocząć od poprawy w aspektach, takich jak: **umiejętność przekazywania wiedzy** oraz **umiejętność budowania odpowiednich realizacji ze studentami, sprzyjających zaangażowaniu i aktywności podczas zajęć**.
- ⇒ Bardzo ważne w opinii studentów jest stworzenie odpowiedniej **atmosfery podczas zajęć, sprzyjającej aktywności studentów i swobodnej interakcji między nauczycielem i studentami**. Negatywnie oceniano przypadki, gdy wprowadzano stresującą atmosferę, co zdaniem studentów uniemożliwia im zgłaszanie wątpliwości oraz zadawanie pytań.
- ⇒ Szczególnie pozytywnie odbierane są zajęcia oparte o wykorzystywanie rozmaitych form dydaktycznych, w tym analizy przypadków i problemów(ang. *Case Study, Problem Based Learning*).
- ⇒ Należy ograniczyć stosowanie metod „podających”, w tym odczytywania prezentacji. Opisaną zależność zaobserwowano również w poprzednich edycjach badania, co potwierdza wiarygodność przedstawionych tu wniosków.
- ⇒ Należy także przekazywać wiedzę teoretyczną wiążąc ją z rozwijaniem zagadnień najistotniejszych w praktyce lekarskiej.
- ⇒ Należy kłaść nacisk na rozwijanie umiejętności praktycznych, a także zadbać o odpowiedni wymiar kontaktu z pacjentem oraz zajęć na sali operacyjnej.
- ⇒ Należy zadbać o wgląd do wyników kolokwii i zaliczeń, gdyż w opinii studentów jest to potrzebne dla ustalenia występujących braków w wiedzy.
- ⇒ Należy zadbać o respektowanie przez nauczycieli Regulaminu studiów, w tym zagadnień związanych z usprawiedliwianiem nieobecności przez studentów.
- ⇒ Należy w szczególności wyeliminować problem polegający na nieefektywnym wykorzystywaniu czasu przeznaczonego na zajęcia, który wynika z **nieobecności, niepunktualności w rozpoczynaniu i kończeniu zajęć** przez niektórych nauczycieli akademickich. Należy zadbać także o odpowiednią organizację zajęć, by uniknąć przypadków kolidowania praktyki lekarskiej nauczycieli z zajęciami.
- ⇒ Należy wyeliminować zdarzające się problemy polegające na nieprzygotowaniu prowadzącego do zajęć.

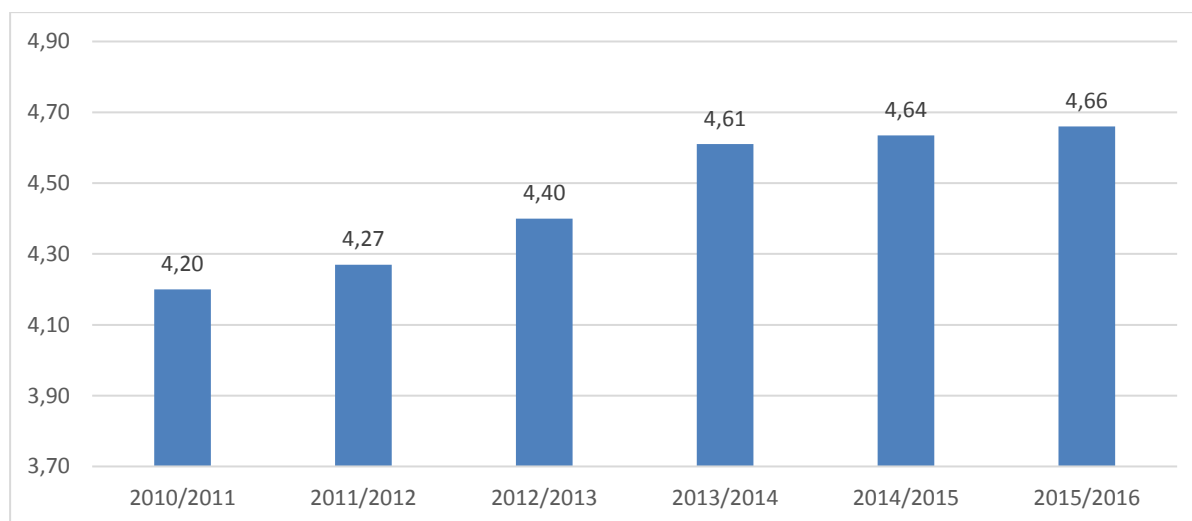
- ⇒ Należy eliminować przypadki powtarzania treści w ramach kilku zajęć.
- ⇒ Należy doskonalić proces weryfikacji efektów kształcenia w celu eliminacji pojawiających się wątpliwości dotyczących jasności kryteriów i sprawiedliwego przyznawania zaliczeń.

Kierunek Lekarsko-Dentystyczny

Proces kształcenia na kierunku *Lekarsko-dentystycznym* oceniony został dość wysoko. Średnia ogólna ocena tego kierunku wyniosła **4,66**, co stawia ten kierunek na dziewiątej pozycji pośród wszystkich kierunków prowadzonych na UM (porównaj Wykres 6). Co więcej, co roku można zaobserwować systematyczny wzrost oceny kształcenia na tym kierunku. Świadczy to o spełnianiu oczekiwań studentów w wysokim stopniu. Frekwencja studentów kierunku *Lekarsko-dentystycznego* w badaniu wyniosła **17%** (patrz Tabela 4). W roku akademickim 2014/2015 było to 21%.

Wykres 11 zawiera oceny ze wszystkich edycji badania, jakości pracy dydaktycznej nauczycieli na tym kierunku.

Wykres 11. Zmiana oceny kształcenia na kierunku *Lekarsko - dentystycznym*

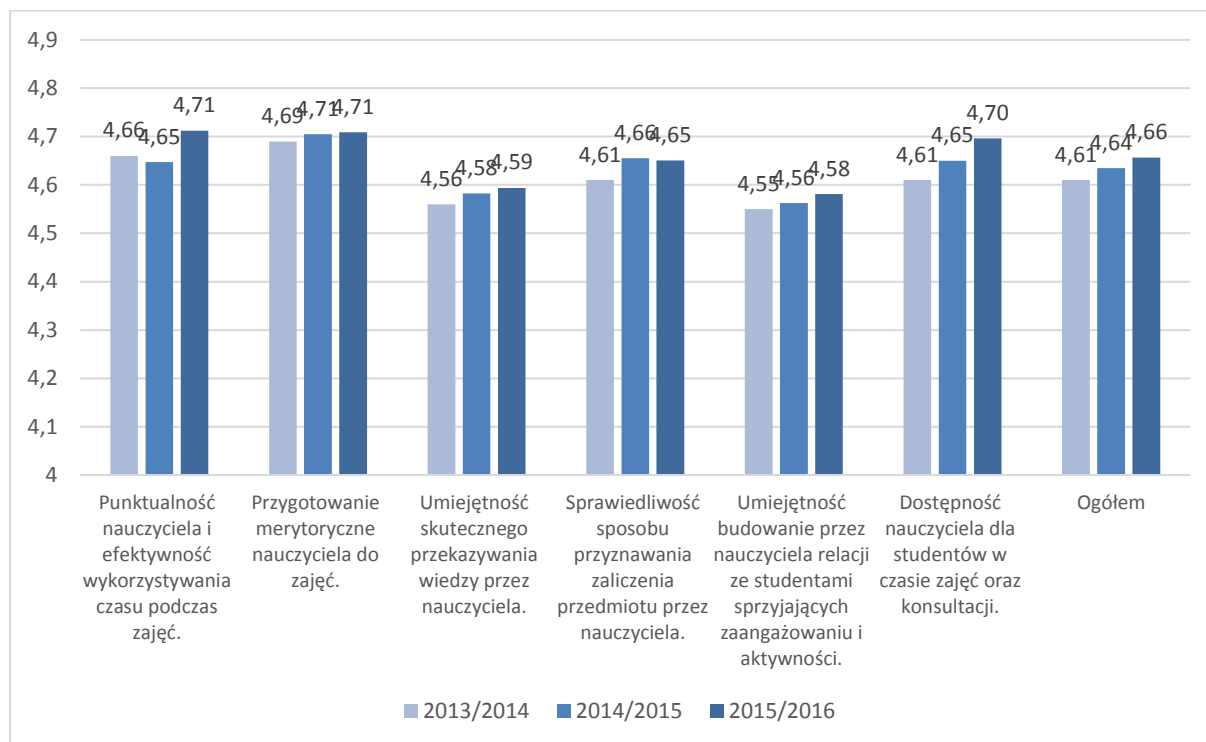
Analiza oceny poszczególnych aspektów procesu dydaktycznego na kierunku *Lekarsko-dentystycznym* pozwala zauważyć, że w porównaniu z poprzednią edycją badania każdy aspekt uległ nieznacznej poprawie, co przełożyło się na wzrost oceny ogólnej (z 4,64 na 4,66).

Najwyżej ocenianymi przez studentów aspektami kształcenia są: **przygotowanie merytoryczne nauczyciela do zajęć** oraz **punktualność i efektywność wykorzystania czasu podczas zajęć** (oba uzyskały ocenę **4,71**). Powyżej średniej ogólnej oceniono także aspekt związany z **dostępnością nauczyciela dla studentów w czasie zajęć oraz konsultacji** (**4,70**).

Poniżej średniej ogólnej, podobnie jak w poprzedniej edycji badania, oceniono aspekty takie jak: **umiejętność przekazywania wiedzy przez nauczyciela** (**4,59**) oraz **umiejętność budowania przez nauczyciela relacji ze studentami** (**4,58**). Oba te aspekty zanotowały minimalny wzrost oceny, w

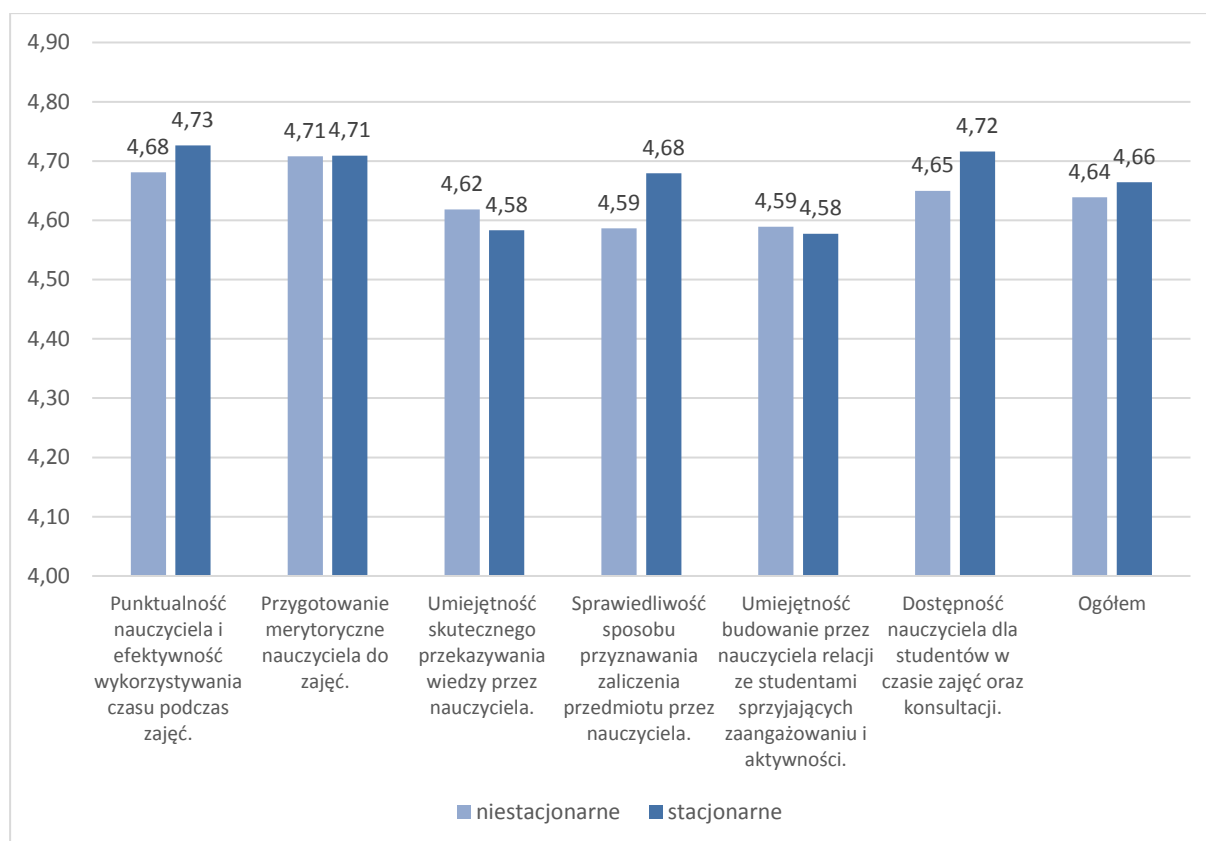
stosunku do poprzedniej edycji badania, jednak leży on w granicach błędu statystycznego. Należałoby, zatem ponownie przeanalizować stosowane metody dydaktyczne w celu ustalenia przyczyny takiego stanu rzeczy i dopasować je do oczekiwań studentów. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku *Lekarsko-dentystycznym* zawiera Wykres 12.

Wykres 12. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku *Lekarsko-dentystycznym*

Analizując ocenę kształcenia z uwzględnieniem podziału studiów na ich formę nie wykazano znaczącej różnicy na poziomie ogólnym. Nieznacznie wyżej oceniono studia stacjonarne (4,66 do 4,64 na studiach niestacjonarnych). Jedynym aspektem, który oceniono wyżej na studiach niestacjonarnych niż na stacjonarnych umiejętność skutecznego przekazywania wiedzy. Podobnie na obu formach studiów oceniono przygotowanie merytoryczne nauczyciela do zajęć.

Różnice między ocenami na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych były nieznaczne, jednak warto przeanalizować ewentualne przyczyny takiej zależności, gdyż badania ankietowe nie dostarczyły informacji mogących ją wyjaśnić. Szczegółowe dane zawiera Wykres 13.

Wykres 13. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku *Lekarsko-dentystycznym* według formy studiów

Na podstawie pogłębionej analizy danych z badań, którą umożliwiają zebrane komentarze studentów uzasadniające oceny, udało się ustalić przyczyny niezadowolenia z niektórych aspektów procesu dydaktycznego. Stosunkowo często uzasadniano również pozytywne oceny, przez co da się zauważyć, jakie czynniki wpływają na szczególne zadowolenie studentów, jakie są ich oczekiwania i preferencje w zakresie dydaktyki.

Studenci w komentarzach szczególnie pozytywnie wypowiadali się o nauczycielach, którzy poświęcają swój czas na wyjaśnienie niezrozumiałych kwestii i odnoszą się do studenta z szacunkiem. Bardzo ciepło wypowiadają się o nauczycielach, którzy traktują studentów jak przyszłych kolegów z pracy. Przykładem dobrych praktyk może być komentarz: „Doktor chętnie odpowiadał na pytania studentów, także w czasie poza godzinami dydaktycznymi. Duże pokłady cierpliwości do studentów i ewidentna chęć pomocy studentom, którzy o nią poproszą”.

Pozytywne opinie na temat prowadzących zawarte w komentarzach dotyczyły także wysokiego zaangażowania prowadzących w proces dydaktyczny oraz skutecznego przekazywania wiedzy. Studenci doceniali nauczycieli prezentujących wysoki poziom przygotowania merytorycznego do zajęć oraz stosujących różnorodne środki dydaktyczne. Szczególnym uznaniem cieszyli się prowadzący, którzy starali się przekazywać wiedzę w sposób obrazowy, oparty na przykładach z praktyki dentystycznej.

Ważnym elementem, mającym duży wpływ na ocenę nauczyciela jest proces weryfikacji efektów kształcenia. Z komentarzy studentów wynika, że przejrzystość kryteriów przyznawania zaliczeń, oczekiwań stawianych studentom oraz starannie przygotowane narzędzia służące weryfikacji wiedzy spotykają się ze szczególnym uznaniem studentów. Jeden ze studentów pisze: „Zakres materiału obowiązującego studentów był zawsze ściśle określony i przestrzegany. Punktacja podana

przed każdym testem, prowadzący zgadzał się na unieważnianie pytań w których brak było jednoznacznej odpowiedzi". W tym elemencie zdarzały się jednak uchybienia na co wskazują komentarze studentów. Jeden z nich pisze: „Oceny z kolokwium końcowego były jednakowe dla wszystkich, więc ciężko powiedzieć, czy były obiektywne czy też nie”. Zwracana jest także uwaga na zbyt późne terminy zaliczeń, które powodują brak możliwości poprawy oceny. Odnosi się do tego komentarz jednego ze studentów: „Zaliczenie dopuszczające do egzaminu odbyło się po egzaminie, kiedy nie było już czasu na ewentualną poprawę lub kontakt z prowadzącym. Mimo umówienia się, że wyniki będą kolejnego dnia pan doktor przeciągał oddanie ich w czasie co skutecznie blokowało szansę poprawy oceny przed sesją egzaminacyjną”.

W przypadku paru przedmiotów zwrócono uwagę na wymaganie treści ponadprogramowych. Zaleca się więc nauczycielom akademickim postępowanie zgodnie z wytycznymi zawartymi w sylabusie.

W przypadku przedmiotu *Protetyka stomatologiczna* studenci wskazują, że zbyt dużo czasu poświęcono na praktykę bez uprzedniego przygotowania teoretycznego. Jeden ze studentów pisze: *„Pan doktor ma wielką wiedzę, ale przez to, że dużo czasu schodziło nam na wykonywaniu bezsensownych prac praktycznych na modelu nie zawsze była okazja żeby nam opowiadał o temacie.”*

Wskazywane są także przypadki nieodpowiedniego zachowania nauczycieli na zajęciach. Często w komentarzach pojawiają się zarzuty o brak szacunku do studenta, bezpodstawne podnoszenie głosu czy też ignorowanie próśb studentów o zmniejszenie tempa prowadzenia zajęć. Zdarzają się także przypadki, w których studenci odczuwają nierówne traktowanie przez prowadzących zajęcia. Jeden ze studentów pisze: *Prowadząca zajęcia nie traktowała wszystkich studentów jednakowo, dla części była niemiła, przy odpowiedziach ustnych studenta zdarzały się nieprzyjemne komentarze ze strony prowadzącej.* Choć są to przypadki pojedyncze należy dążyć do ich eliminacji, gdyż wpływają negatywnie na proces kształcenia i wizerunek Uczelni wśród studentów.

Ze szczególnie złą oceną studentów spotykały się sytuacje, w których nauczyciel prowadził zajęcia w oparciu o odczytywanie prezentacji. Jeden ze studentów pisze: *„Prezentacje w większości były przepisywane słowo w słowo z książki, dużo tekstu, mało zdjęć, czytane monotonnym głosem”.*

Studenci niekorzystnie wypowiadają się o zajęciach, na których muszą przygotowywać prezentacje i przedstawiać je na forum grupy. Zdarzały się przypadki, gdy studenci, przygotowując prezentacje, nie uzyskiwali odpowiedzi na sporne kwestie od prowadzącego przed zajęciami, wskutek czego na zajęciach podawane były nieaktualne dane. Opatrywane były one jedynie komentarzem prowadzącego, również bez podania prawidłowych odpowiedzi.

Przy aspekcie praktycznym zajęć, studenci za uchybienie traktowali brak dostatecznej pomocy ze strony prowadzącego. W skrajnych przypadkach stwierdzono, że studenci zostawiani bez opieki, a prośby o wyjaśnienie prawidłowego wykonywania czynności pozostawały bez odpowiedzi prowadzącego. Jeden ze studentów pisze: *„Pani doktor nie udzielała odpowiedzi na zadawane pytania, była niepomocna przy części praktycznej, nie udzielała żadnych wskazówek dotyczących przypadków klinicznych. Prowadząca przekazywała studentom bardzo mało wiedzy praktycznej podczas pracy z pacjentem”, „Gdy potrzebna była pomoc lub ocena Pani doktor przy pacjencie, nie podchodziła, była zajęta innymi rzeczami (m.in. telefonem komórkowym), lub podchodziła po dłuższym czasie, co powodowało opóźnienia w pracy z pacjentem i późniejsze zaległości”.* Jest to sytuacja szczególnie niekorzystna, gdyż studenci kierunku *Lekarsko-dentystycznego* bardzo dużą wagę przykładają do aspektu praktycznego zajęć, a także działania takie wpływają negatywnie na wizerunek Uczelni wśród pacjentów.

Podobnie jak w przypadku kierunku *Lekarskiego* odnotowano, że dosyć często występują przypadki niepunktualności oraz nieobecności podczas zajęć. Zdarzają się także przypadki, gdy z racji prowadzenia praktyki lekarskiej nauczyciel nie dotarł na zajęcia bądź realizował jest w znacznie okrojonej formie. Aspekt ten w ankiecie został oceniony wysoko, więc nie ma przesłanek do niepokoju, jednak należy eliminować takie przypadki.

Wnioski i rekomendacje

- ⇒ Kierunek *Lekarsko-dentystyczny* oceniono wysoko. Ocena ogólna wyniosła **4,66** na pięciostopniowej skali i była najwyższa spośród dotychczasowych edycji badania. Widoczna jest także tendencja **systematycznego wzrostu satysfakcji studentów z ogólnej jakości kształcenia na tym kierunku**.
- ⇒ Dążąc do doskonalenia jakości kształcenia na kierunku należy w pierwszej kolejności zadbać o takie aspekty kształcenia jak: **umiejętność skutecznego przekazywania wiedzy przez nauczyciela** oraz **umiejętność budowania przez nauczyciela relacji ze studentami sprzyjających zaangażowaniu i aktywności**.
- ⇒ Należy eliminować zdarzający się **problem nieobecności, niepunktualności w rozpoczynaniu i kończeniu zajęć dydaktycznych**. Choć ma on miejsce w nielicznych przypadkach wpływa negatywnie na całość procesu kształcenia.
- ⇒ Bardzo ważne w opinii studentów jest stworzenie odpowiedniej **atmosfery podczas zajęć, sprzyjającej aktywności studentów i swobodnej interakcji między nauczycielem i studentami**. Negatywnie oceniano przypadki, gdy wprowadzano stresującą atmosferę, co zdaniem studentów uniemożliwia im zgłaszanie wątpliwości oraz zadawanie pytań.
- ⇒ Studenci preferują **interaktywną formę zajęć**, polegającą na interakcji nauczyciela ze studentami.
- ⇒ Należy ograniczyć stosowanie metod „podających” (np. odczytywanie prezentacji) na zajęciach.
- ⇒ Należy zadbać o prawidłową weryfikację efektów kształcenia, w tym przestrzeganie formy i sposobu oceniania ustalonego uprzednio ze studentami.
- ⇒ W przypadku przedmiotu *Protetyka stomatologiczna* studenci wskazują, że zbyt dużo czasu poświęcono na praktykę bez uprzedniego przygotowania teoretycznego.
- ⇒ Zaleca się także przekazywanie treści zgodnych z sylabussem przedmiotu, gdyż zdarzało się wymaganie od studenta treści ponadprogramowych.
- ⇒ Studenci podkreślają znaczenie interakcji i zaangażowania nauczyciela. Na wysokie oceny wpływ miały takie czynniki, jak: zainteresowanie postępami studentów, otwartość na udzielanie dodatkowych wyjaśnień.

Higiena stomatologiczna

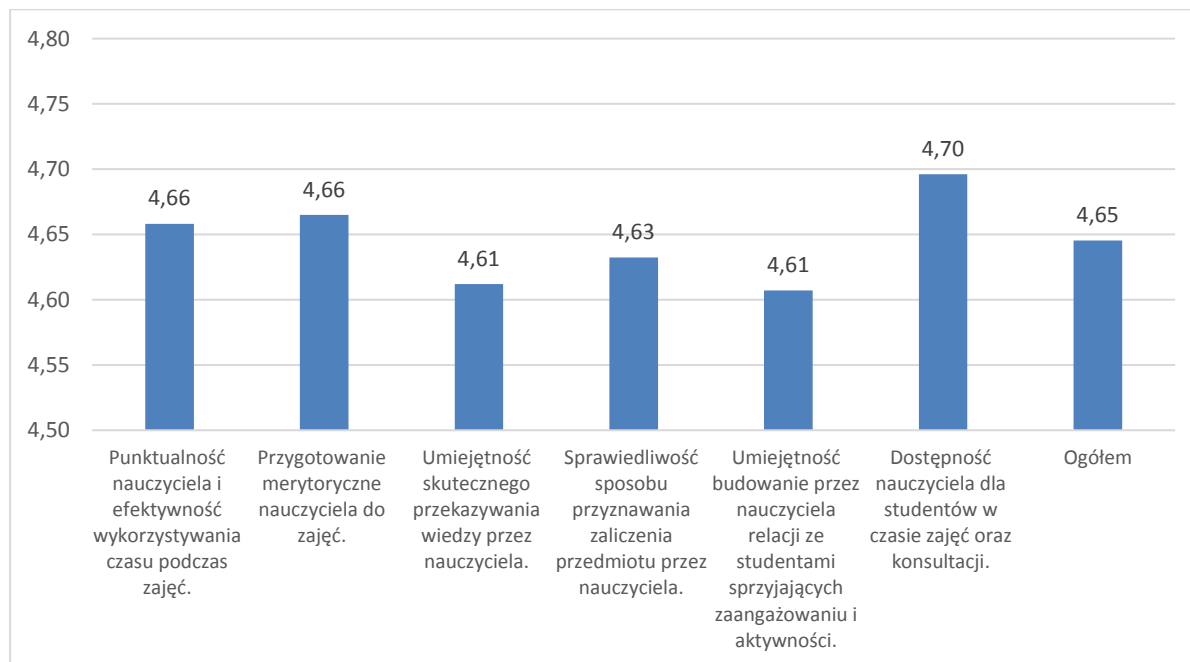
Od roku akademickiego 2015/2016 na I Wydziale Lekarskim realizowane są studia na kierunku *Higiena stomatologiczna*. Studia przygotowują do pracy w charakterze higienistki stomatologicznej zajmującej się profilaktyką stomatologiczną i wykonywaniem pod nadzorem i na zlecenie lekarza zabiegów profilaktyczno-leczniczych.

Proces kształcenia na kierunku *Higiena stomatologiczna* został oceniony został dość wysoko. Średnia ogólna ocena tego kierunku wyniosła **4,65**, co stawia ten kierunek na dziesiątej pozycji spośród wszystkich kierunków prowadzonych na UM (porównaj Wykres 6). Ocena ta jest szczególnie rzetelna, gdyż frekwencja na tym kierunku była najwyższa i wyniosła aż **65%** (patrz Tabela 4).

Najwyżej ocenionym przez studentów jest aspekt związany z **dostępnością nauczyciela dla studentów w czasie zajęć oraz konsultacji (4,70)**. Powyżej średniej ogólnej oceniono także aspekty takie jak: **przygotowanie merytoryczne nauczyciela do zajęć (4,66)**, oraz **punktualność i efektywność wykorzystania czasu podczas zajęć (4,66)**.

Poniżej średniej ogólnej oceniono aspekty takie jak: **ocena umiejętności skutecznego przekazywania wiedzy przez nauczycieli (4,61)** oraz **umiejętność budowania przez nauczyciela relacji ze studentami (4,61)**. Należy, zatem przeanalizować stosowane metody dydaktyczne w celu ustalenia przyczyny takiego stanu rzeczy i dopasować je do oczekiwań studentów. Nieznacznie poniżej średniej oceniono także **sprawiedliwość sposobu przyznawania zaliczenia (4,63)**.ocenę poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku *Higiena stomatologiczna* zawiera Wykres 14.

Wykres 14. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku *Higiena stomatologiczna*

Mimo wysokiej frekwencji odnotowano jedynie jeden komentarz, który odnosi się do pochwały nauczyciela akademickiego przy pytaniu o umiejętność budowania relacji sprzyjających zaangażowaniu i aktywności studentów podczas zajęć.

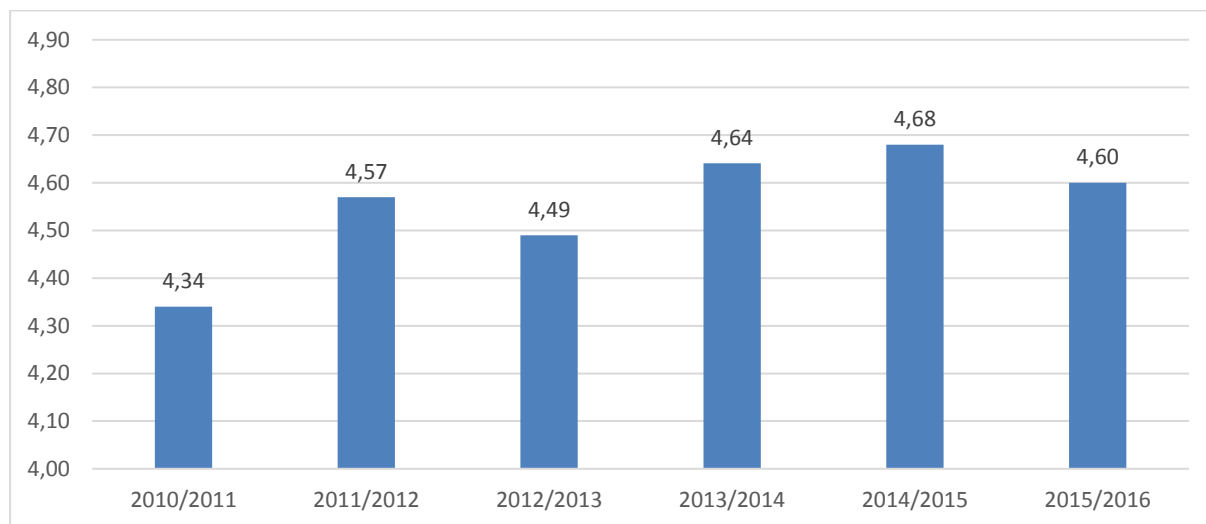
Wnioski i rekomendacje

- ⇒ Kierunek *Higiena stomatologiczna* oceniono wysoko. Ocena ogólna wyniosła **4,64** na pięciostopniowej skali co stawia ten kierunek na dziesiątym miejscu wśród wszystkich kierunków realizowanych na UM w Lublinie.
- ⇒ Dążąc do doskonalenia jakości kształcenia na kierunku należy w pierwszej kolejności zadbać o takie aspekty kształcenia jak: **umiejętność skutecznego przekazywania wiedzy przez nauczyciela** oraz **umiejętność budowania przez nauczyciela relacji ze studentami sprzyjających zaangażowaniu i aktywności**.

Techniki dentystyczne

Kierunek *Techniki dentystyczne* został oceniony przez studentów wysoko. Średnia ogólna ocena tego kierunku wyniosła **4,60** i była niższa od oceny z poprzedniej edycji badania o 0,08. W porównaniu z innymi kierunkami znalazł się na czternastej pozycji w rankingu kierunków realizowanych na UM (zestawienie wszystkich kierunków zawiera Wykres 6). Trzeba jednak zauważyć, że frekwencja w badaniu wyniosła jedynie **22%** (patrz Tabela 4). W roku akademickim 2014/2015 wyniosła ona 50%. Zmianę ocen na kierunku *Techniki dentystyczne* zawiera Wykres 15.

Wykres 15. Zmiana oceny kształcenia na kierunku *Techniki dentystyczne*

Analiza ocen poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku *Techniki-dentystyczne* pozwala zauważyć, że powyżej średniej ogólnej (4,60) oceniono takie czynniki, jak: **przygotowanie merytoryczne nauczyciela do zajęć (4,68)**, **dostępność nauczyciela dla studentów (4,65)** oraz **punktualność nauczyciela i efektywność wykorzystywania czasu podczas zajęć (4,66)**.

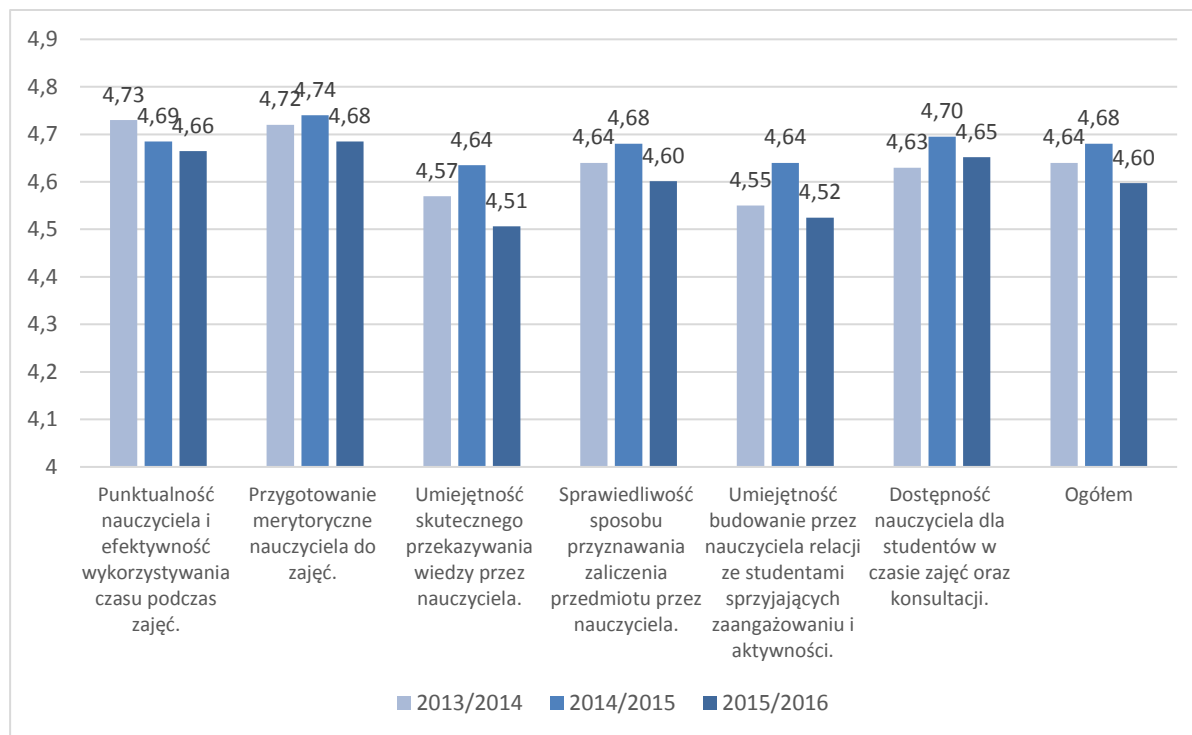
W granicach średniej ogólnej oceniono aspekt związany z **sprawiedliwością sposobu przyznawania zaliczenia przedmiotu (4,60)**.

Poniżej średniej ogólnej oceniono takie czynniki, jak: **umiejętność skutecznego przekazywania wiedzy przez nauczyciela (4,51)** oraz **umiejętność budowania przez nauczyciela relacji**

ze studentami sprzyjających zaangażowaniu i aktywności (4,52). Trzeba zauważyć, że aspekty te, choć ocenione dość wysoko, zanotowały spadek rzędu 0,12-0,13 punkta w porównaniu z poprzednią edycją badania. Należałoby, zatem przeanalizować stosowane metody dydaktyczne w celu ustalenia przyczyny takiego stanu rzeczy i dopasować je do oczekiwań studentów.

Szczegółowe oceny poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku *Techniki dentystyczne* zawiera Wykres 16.

Wykres 16. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku *Techniki dentystyczne*.

Niewielka jest liczba komentarzy umieszczonych w ankiecie przez studentów tego kierunku, dlatego trudno jest wskazać konkretne rozwiązania dla doskonalenia jakości kształcenia. Studenci doceniają nauczycieli, którzy są w wysokim stopniu przygotowani do prowadzenia zajęć oraz wyróżniają się wysoką kulturą osobistą, a także cierpliwie i wyczerpująco wyjaśniają niezrozumiałe kwestie.

Odnotowano jeden negatywny komentarz, w którym student wskazuje: „Egzamin z zakresu nie takiego jak było ustalone z nami, studentami. Wejściówki z materiału jeszcze nie przerobionego na wykładach.”

Wnioski i rekomendacje

- ⇒ Ogólna ocena jakości kształcenia na kierunku *Techniki dentystyczne* jest wysoka. Ocena **4,60** na pięciostopniowej skali sytuuje kierunek na czternastej pozycji wśród wszystkich kierunków realizowanych na UM w Lublinie.

- ⇒ Najniżej ocenianymi aspektami kształcenia na kierunku były: **umiejętność budowania przez nauczyciela relacji ze studentami sprzyjających zaangażowaniu i aktywności oraz umiejętność skutecznego przekazywania wiedzy przez nauczyciela.**
- ⇒ Należy zadbać o przestrzeganie przez nauczycieli kryteriów zaliczenia przedmiotu.

Kwestionariusz ankiety

Ankieta oceny prowadzących zajęcia rok akademicki 2015/2016

Prosimy o wypełnienie ankiety dotyczącej jakości kształcenia na Uniwersytecie Medycznym w Lublinie.

Imię i nazwisko prowadzącego:.....

Przedmiot:.....

Jeśli przedmiot był prowadzony przez inną osobę, proszę wpisać w komentarzach imię i nazwisko osoby prowadzącej przedmiot.

Przy ocenie poszczególnych aspektów pracy nauczyciela proszę posłużyć się skalą od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, 5 – najwyższą.

1. Punktualność nauczyciela i efektywność wykorzystywania czasu podczas zajęć

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Komentarz

2. Przygotowanie merytoryczne nauczyciela do zajęć

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Komentarz

3. Umiejętność skutecznego przekazywania wiedzy przez nauczyciela

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Komentarz

4. Sprawiedliwość sposobu przyznawania zaliczenia przedmiotu przez nauczyciela

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Komentarz

5. Umiejętność budowanie przez nauczyciela relacji ze studentami sprzyjających zaangażowaniu i aktywności

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Komentarz

6. Dostępność nauczyciela dla studentów w czasie zajęć oraz konsultacji

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Komentarz

Aneks

Wykres 1. Zmiana skali procesu ankietyzacji od roku 2010/2011	5
Wykres 2. Zmiana odsetka wypełnionych ankiet w latach 2010-2016	6
Wykres 3. Ogólna ocena dydaktyki na UM w latach 2011-2016	10
Wykres 4. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na UM w Lublinie w roku 2015/2016	11
Wykres 5. Ogólna ocena kształcenia na Wydziałach UM w Lublinie	12
Wykres 6. Ocena kształcenia na poszczególnych kierunkach w roku 2015/2016	12
Wykres 7. Ocena I Wydziału Lekarskiego ze względu na poszczególne aspekty kształcenia	13
Wykres 8. Zmiana oceny kształcenia na kierunku Lekarskim I Wydziału	14
Wykres 9. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku Lekarskim I Wydziału	15
Wykres 10. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku <i>Lekarskim</i> I Wydziału według formy studiów	16
Wykres 11. Zmiana oceny kształcenia na kierunku <i>Lekarsko - dentystycznym</i>	19
Wykres 12. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku <i>Lekarsko-dentystycznym</i>	20
Wykres 13. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku <i>Lekarsko-dentystycznym</i> według formy studiów	21
Wykres 14. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku <i>Higiena stomatologiczna</i>	24
Wykres 15. Zmiana oceny kształcenia na kierunku <i>Techniki dentystyczne</i>	25
Wykres 16. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku <i>Techniki dentystyczne</i>	26
 Tabela 1. Frekwencja w ocenie zajęć dydaktycznych w latach 2010-2016	5
Tabela 2. Frekwencja studentów w badaniu ze względu na kierunek studiów i tryb studiowania.	7
Tabela 3. Frekwencja w badaniu na poszczególnych kierunkach w latach 2013-2016	8
Tabela 4. Odsetek zajęć dydaktycznych ocenionych w roku akademickim 2015/2016	9
Tabela 5. Ogólna ocena procesu kształcenia na UM w Lublinie w roku 2015/2016	10